

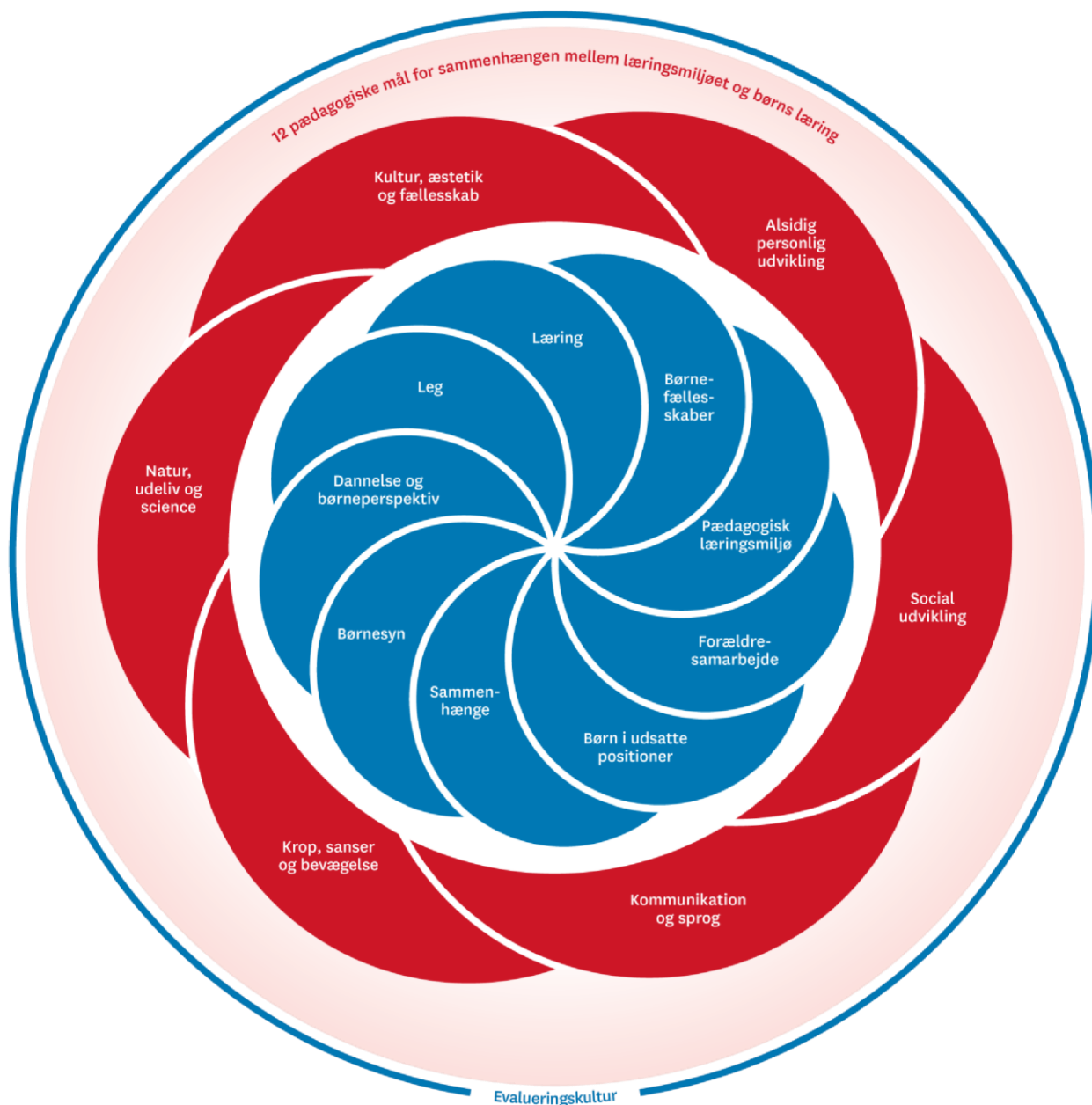
Den styrkede pædagogiske læreplan

Tandslet Naturbørnehave

2024 – 2026

Den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

2

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende

bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi:

Tandslet Naturbørnehave er en ud af ni børnehaver i område ALS.

Vi arbejder ud fra værdigrundlaget:

- **At give alle børn en god dag i et udviklende miljø**
-

Forord:

Vores aktiviteter har naturen som overordnet værdi. Børnehaven ligger i skønne omgivelser tæt ved skov og strand.

Tandslet Naturbørnehave har en fast base ved Holm Skov, der ligger i gåafstand fra børnehaven. I skoven har vi en skovhytte, og vi benytter to naturlegepladser. Vi tager også på ture i lokalområdet – enten gåture eller med bus. Vi er medlem af Friluftsrådets ”Grønne Spirer” og har modtaget det grønne flag siden 2013.

Tandslet Naturbørnehave er normeret til 42 børn.

Spurvenerne: ca. 16 børn i alderen 3 år – 6 år

Svalerne: ca. 16 børn i alderen 3 år – 6 år

Sommerfuglene ca. 10 børn i alderen 0 – 3 år

Der er tilknyttet fast personale til hver stue, som også har den daglige kontakt med børn og forældre. Grupperne har en passende størrelse, der giver børnene nærhed og tryghed.

Tryghed i relationen:

For at give børnene en tryk hverdag har vi prioriteret **en god modtagelse**. Både når barnet starter i børnehaven og i hverdagen med tid til at sige godmorgen, udveksle beskeder og sige farvel. Vi prioriterer højt, at børnehaven og hjemmet samarbejder, hvilket styrker barnets tryghedsfølelse.

I Tandslet Naturbørnehave arbejder personalet sammen på tværs af stuerne, og arbejdsfællesskabet foregår bl.a. i forbindelse med de praktiske arbejdsopgaver, samt når husets fysiske indretning skal udnyttes mest hensigtsmæssigt. Børnene får også et tilhørsforhold til hele huset og alle voksne. Der opstår et rigtig godt arbejdsfællesskab, når mål og indhold af aktiviteter planlægges og udføres sammen. *Når børn og voksne oplever, at aktiviteterne er spændende og meningsfulde, så smitter arbejdsglæden af på samværet med børnene og livsglæde kommer i fokus sammen med børnene.*

Projekter – læringsmiljøer:

I løbet af året arbejder vi med forskellige projekter. Et projekt kan omhandle hele huset i en periode af f.eks. 7 uger.

I projektet kan indgå naturoplevelser, kulturoplevelser, teater, værksteder. m.m.. Børnene opdeles i grupper efter interesser og behov. Børn med særlige behov får øget opmærksomhed, f.eks. højtlesning og snak i mindre grupper om projektemnet.

I hverdagen og i de planlagte projekter arbejder vi med **de 6 temaer i læreplanen**. Vi har en pædagogisk praksis i forhold til hvert tema.

Tandslet Naturbørnehave har en 3 års plan, hvor der er planlagt projekter 3 år frem, således et barn i løbet af sin børnehavetid kommer rundt om alle 6 temaer i de pædagogiske læreplaner, og får mulighed for at deltage i fælles arrangementer og aktiviteter op til højtider.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.” *Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14*

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

De fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere. **Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15**

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk i Tandslet Naturbørnehave og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Legen er børns måde at tilegne sig livet på.

Gennem legen udvikler børn helt naturligt deres fantasi, virkelyst, sprog og sociale kompetencer.

Legen bliver prioriteret højt i børnehaven.

Gennem legen danner børn deres forståelse af, hvem de selv er – alene og i fællesskabet.

Inkluderende læringsmiljøer gennem inddragelse af børneperspektivet er kendetegnende ved:

- *Flere børn aktivt kommer på banen*
- *Vi skaber noget sammen*
- *Lytter til hinanden*
- *Alle børn bliver set og hørt*
- *Alle bidrag har betydning*

Ovenstående er vores arbejds punkter, når vi planlægger og arbejder med læringsmiljøer. Vi har ekstra fokus på børnenes oplevelser, ønsker og perspektiver og inddrager dem.

Hvordan lærer børn i Tandslet Naturbørnehave:

Børn lærer gennem deres sanser – de skal se, lytte, føle, smage, lugte.

I naturen får børn sanseoplevelser.

Læring sker gennem:

- Leg, sange, højtlesning, ture ud af huset, drama, struktureret aktiviteter.
- Ved at give børn tid og rum til at tale om det, der sker.
- Ved at være lydhør over for børns nysgerrighed.
- Ved at børn har tid og rum til at gøre deres egne erfaringer.

Legen har en afgørende betydning for børn og stiller krav til os som voksne. Hver dag arbejder vi med børns læring, udvikling, trivsel og dannelse. Vi vil hjælpe med at sikre, at alle børn indgår i legefællesskaber. For det er ikke lige let for alle børn at gennemskue, hvordan de gør det. Jo bedre vi voksne forstår legen, jo bedre kan vi bidrage til den, udvikle og udvide den – uden at risikere at ødelægge legen.

Fri leg: Vores hverdag er indrettet således, at børn får tid til fri leg. Her kan de på eget initiativ finde på lege og indgå i relationer med andre børn. Både udendørs og indendørs.

Zoner: I vores hus og på vores legeplads oplever børn, at de kan lege i forskellige zoner – en zone fortæller tydeligt, hvor der er dukkekrog, stilleleg, vilde lege, udklædning og dans, Lego og andre konstruktionslege, biler, borge, m.v.

Hjælp til at finde et sted for leg: Vi hjælper børn til at finde på, eller vi fortæller, at det er ok at kede sig lidt. Vi har kurve med legetøj, og på hver kurv er der et billede af indholdet, således det er nemt for børn at lade sig inspirere. Vi har legetæpper, der kan tages med rundt i huset, og derved kan vi sammen med et barn eller flere børn skabe et lege- og læringsmiljø.

Daglig samling: Hver dag har hver stue samling, hvor den voksne sammen med børnene italesætter, hvad de har lavet, og hvad der skal ske. Børnene har taletid, den voksne lytter, vi er nysgerrige sammen. Vi læser og synger sammen.

Fælles fredagssamling: Hver fredag har vi fælles samling med sang. I projekter viser og fortæller vi for hinanden, hvad vi har lavet i løbet af ugen. Samlingen kan også være optakt til et nyt projekt, og børnene tages med på råd, og der besluttet på demokratisk vis, hvad vi skal arbejde med i det kommende projekt. Eksempelvis gennem en brainstorm og en fælles prioritering af ideerne.

Deler os op: I forbindelse med projekter, på udedage eller i andre sammenhænge deler vi børnene op i mindre grupper, i blandende grupper osv., f.eks. drenge /piger eller små/store.

Lægger strategier: Det er vigtigt at vores værdier for legen tilgodeses.

Værdier: skabe nye relationer, fordybelse, kreativitet m.v. En strategi kan være at indrette en stue udelukkende med Lego i tre dage. Vi iagttager, hvad der sker og indgår i legene på forskellig vis.

Udedage: På ugentlige udedage tager vi afsted i grupper eller hele huset. Vi giver børn naturoplevelser, kulturelle oplevelser, motion, ro og nærvær, kendskab til lokalmiljøet m.v.

Styrkekort

Personalet har på kurser hos pædagogisk konsulent Hanne Risager i Tønder, arbejdet med de 24 styrker og styrkekortene.

FIND dine 5 topstyrker

Vi er alle født ind i livet med 5 topstyrker – ifølge Martin Seligmann, amerikansk psykolog. Topstyrkerne viser sig gennem vores personlighed, og de afspejler bl.a. vores måde at løse udfordringer på og vores måde at være sammen med andre mennesker på.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.” **Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og**

indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø i Tandslet Naturbørnehave, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

De gode historier fra børnenes hverdag er det, der fortæller, hvordan det gror i vores børnehave, og herigennem skabes det indre værdigrundlag. Hele personalet er på forskellig vis uddannet hos pædagogisk konsulent og ressourcedetektiv Hanne Risager fra Tønder. Her har vi lært at fortælle den gode historie og derigennem finde ind til det, der virker.

Vi vælger ofte at være i små grupper – dermed være sammen med børnene, udvise ro og nærvær. At være i situationen gør, at vi kan navigere sammen med børnene. Vi opbygger selvværd.

Det er vigtigt, at vi giver hinanden et boost i at anerkende det arbejde, vi gør sammen med børnene. Når de gode historier bliver fortalt, så ser vi, hvor stort det er, det der bliver fortalt i historien.

Historien om at trøste: Alle vuggestuebørnene er i det samme rum og leger. En af pigerne slår sig og begynder at græde. Den voksne går hen for at spørge, hvad der er sket. I det samme kommer der en anden lille pige hen og lægger sin hånd på kinden af den grædende pige. Inden hun fortsætter, kigger hun den voksne i øjnene, og den voksne kigger på hende og siger: ja, du *må gerne*. Derefter ær hun hende på kinden. Styrken medmenneskelighed / empati er i spil.

Historien om koen: Et par børn sidder på gulvet og leger med en bondegård og med dyr og traktorer. Et af børnene sidder og råber og brøler høje lyde. Den voksne spørger ind til, hvorfor barnet skrider sådan. Et andet barn, der sidder oppe ved et bord siger så: ”Det er fordi koen har for meget mælk i patterne.” Den voksne kommenterer på legen og spørger, om de så ikke kan malke koen, så der bliver lidt ro. Med denne historie er der mange veje at gå for den voksne. Den voksne kan f.eks. spørge yderligere ind til legen, eller den voksne kan give udtryk for, at hun ikke vidste, at en ko brøler, når patterne er fulde af mælk. Det barn, der fortæller hvorfor koen brøler, bliver

dermed set rigtigt, nemlig at barnet gerne vil forklare og lede andre i den gode retning. Styrken lederskab er i spil.

Historier som disse kommer ud til forældre, både i denne læreplan, i månedsbreve eller på små plakater, der hænges op i børnehaven.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi i Tandslet Naturbørnehave med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I vore projekter har vi små opgaver til forældrene. F.eks. i projektet ”Vi bor i et grænseland” skulle forældrene finde deres eget og barnets pas frem og læse for barnet, hvad der står i et pas.

I projektet ”Selv om vi er forskellige, så er vi ens” bidrog forældre, der kommer fra andre lande med madopskrifter fra deres hjemland.

I projektet ”Teater og eventyr” læser forældrene derhjemme et eventyr for deres barn.

På udedage går vi tur og besøger f.eks. en gård, hvor forældrene fortæller og viser det, der er på marken og i stalden.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø i Tandslet Naturbørnehave, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I arbejdet med børn i udsatte positioner har vi i Tandslet Naturbørnehave tilegnet os den anerkendende tilgang, hvor vi er ressourcedetektiver inspireret af Hanne Risager i Tønder.

- at være *ressourcedetektiver* i stedet for *fejlfundere* i forhold til hinanden og børnene.
- at arbejde med ordbrug tilsat *Substral* i stedet for *Roundup*
- det man tænker, føler og mener, kommunikerer man verbalt og nonverbalt, og Substral er at foretrække.

Børn i udsatte positioner kan være børn, der har en energi på et andet niveau f.eks. vrede børn, stille børn. Det kan være børn, der ikke vil spise, børn med høj intelligens, børn med sprogvanskeligheder osv.

Vi laver en handleplan på, hvad vi ser hos et barn i udsat position, hvad der fungerer, og hvad vi skal gøre mere af. Vi bruger Hanne Risagers styrkekort og finder gennem den gode historie frem til et barns styrker. Vi gør ikke så meget brug af ordet robusthed, vi vælger at tale om selvværd.

Styrkekort

Selvværd: den følelse man får, når man fortæller de indre historier, **at jeg er god nok.**

Historien om et barn der skriger: barnet skriger og reagerer udadrettet, når det ikke lige går, som det havde planlagt. Personalet vælger at lægge styrkekortene for at blive klogere på barnet, idet den lille del, der ikke fungerer hos barnet overskygger alt det, barnet også kan – dets styrker. Hvad sker der, når barnet skriger. Personalet fortæller små historier for hinanden om barnet, der skriger.

Resultat: De voksne skal fremover tage barnet ved hånden og sige: ”Jeg kan se du har brug for..... ..”. Styrken lederskabet skal ind og hjælpe barnet. Derved finder det sit eget lederskab.

Et andet redskab, vi har lært at bruge af Hanne Risager, er *de tre zoner*. Vi vælger også at præsentere barnet for de tre zoner, - hvad sker der, når barnet skriger og er i rød zone, og hvad skal der til for at komme til gul zone og tilbage i grøn. Vi tager fat i styrken selvbeherskelse og guider barnet videre.

Hanne Risagers erfaring siger, at udsatte børn ofte har styrken gavmild, taknemmelig, kreativ, og disse børn vil gerne fortælle os noget med deres energi. Hannes råd er, at vi skal lære at lade barnet være, ikke bruge for mange ord, give barnet en krammer, have fokus på glæde. Struktur og gentagelser er også vejen til at skabe trivsel og udvikling.

Vi skal følge barnet til dørs, og det skal sammenlignes med en fodboldkamp i overtid. Man taber kampen i sidste sekund i overtid, fordi man taber nærværet.

Historien om et barn uden meget sprog: barnet leger ofte alene og slår og nipper de andre børn. Den voksne og de andre børn har svært ved at aflæse barnet. Barnet kommunikerer med sætninger på et – tre ord. Den voksne læser en bog for barnet, og barnet peger, og hun vil blive ved og ved med at pege. Barnet udviser styrken vedholdenhed, nysgerrighed, håb og optimisme. Barnet kommunikerer, når vi ikke afkræver noget af det. Herved opstår der tillid og tryghed. I rundkreds, når børnene siger deres navn, skal vi ikke spørge dette barn, men i stedet benævne og sige: du hedder.... du sidder ved siden af osv. Barnet bliver hermed bedre og bedre med sproget. Det foregår præstationsfrit.

Vi skal vejlede ind til den adfærd, som man gerne vil opnå.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi i Tandslet Naturbørnehave vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Tandslet Naturbørnehave hører under Hørup Skoledistrikt, og vi samarbejder med Hørup Centralskole, Tandslet Friskole og andre lokale skoler

Marts - april arranger børnehave/SFO/skole ugentlige aktiviteter frem mod skolestart den 1. maj.

Vi har skoleforberedende aktiviteter i børnehaven, hvor vi samler skolebørnene fra begge stuer.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi er en lille børnehave i et landsbysamfund. Vi inddrager lokalsamfundet i mange forskellige sammenhænge og låner hinandens lokaler. F.eks. holder vi sommerfest i Friskoven (ejes af Friskolen, vi låner frit multisalen en gang om ugen (ejes af Sydalshallen). Vi er på bondegårdsbesøg hos naboer til børnehaven, den lokale købmand kommer med varer i børnehaven, forældre passer børn, når personalet er på kursus.

Eksempel: Et barn spurgte købmanden, om det var ham, der bestemte hvilke varer, vi skulle have. Børnene er på fornavn med købmanden og hjælper med at holde døren, når han bærer varer ind.

Et andet eksempel: Børnene skal lære at tage støvler af på måtten, inden de går ind i hallen, fordi når vi låner hallen gratis, så skal vi passe ekstra på ikke at gøre den snavset. Der kommer jo folk efter os og skal bruge hallen, og de vil ikke gå i vores skidt.

Kendskab til lokalsamfundet giver forudsigelighed for børn og voksne. Det skaber tryghed og tillid, og det giver en ekstra arbejdsglæde for alle. Et godt psykisk miljø for store og små. Børnehaven har et meget lavt sygefravær blandt personalet.

Forældre udtaler sig om børnehaven på følgende måde: hyggelig, alle kender hinanden, føler sig velkommen, lettere at få skabt et netværk, børnene kender hinanden – også inde på den anden stue.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø i Tandslet Naturbørnehave?

Vi indretter huset efter behov, og efter hvilke aktiviteter, der er planlagt.

Cafe´: Formiddags- og eftermiddagsmåltider afvikles som cafe´, hvor børnene lærer at mærke efter, om de er sultne. Vi hjælper de yngste på vej, mens de ældste vil kunne mærke, om de er sultne.

Frokost: vi spiser normalt på faste stuer og har de samme pladser.

Zoner: Huset og legepladsen er delt op i zoner, der fortæller, at her er der dukkekrog, udklædning og musik, stillerum, tumlerum, krea hjørne osv. Ved projekter har vi et udstillingshjørne, som viser hvad vi arbejder med.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.” ***Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32***

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber.
Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag □ Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Tandslet Børnehaves mål for alsidig personlig udvikling:

- *At skabe rum og tid til, at børn kan udvikle sig til selvhjulpne, initiativrige og vedholdende personligheder.*

-
- *At skabe rum og tid til, at børn opbygger et indre værdisystem, hvor de lærer at sætte klare og sunde grænser til sig selv og andre samt lærer at vurdere, hvad der er godt og mindre godt. Børnene oplever selvværd.*
 - *At skabe mulighed for at børn oplever sig som værdifulde deltagere i og medskabere af et fællesskab.*

Vores hverdag i Tandslet Naturbørnehave indeholder:

- Det som barnet siger, det er vigtigt.
- Barnet får en forklaring – den voksne lytter og understøtter.
- God tid til at tage tøj på f.eks. efter middagssøvnen, eller i garderoben, når barnet skal ud.
- Tager hensyn til barnets alder og udvikling.
- Prioriterer ekstra tid til børn med særlige behov.
- Gør noget ud af at præsentere resultater, udstiller ting vi laver, f.eks. tegninger, medvirkende til at børnene får lyst til fortsat at være kreative.
- Gentagelse, genkendelse, fortrolighed med materialer giver lyst og motivation.
- Børnene får små arbejdsopgaver, f.eks. dække bord.
- Børnene bestemmer sange.
- Cafe´ - børn kan vælge hvornår de vil have formiddags- eftermiddagsmad, og mærker efter om de er sultne. Børns selvregulering udvikles derved.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag □ Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Tandslet Naturbørnehaves mål for social udvikling:

- *Børn skal have mulighed for at udvikle konstruktive og nære relationer til andre mennesker.*
- *Børn skal have plads til at give udtryk for egne følelser og behov samtidig med, at børnene forstår, at andre har de samme behov.*
- *Børn skal lære at sætte grænser for sig selv og sige til og fra.*
- *Børn skal lære at selv om vi er forskellige, så er vi ens*

Vores hverdag i Tandslet Naturbørnehave indeholder:

En bevidsthed om at der er forskel på at have en ven/venner og være kammerater.

Venner er man ikke med alle, men alle på stuen er kammerater.

- Snakker med børnene om, hvad en god kammerat er
- Roser børnene, når de er gode kammerater
- Opfordrer børnene til at søge hjælp hos hinanden i stedet for straks at søge hjælp hos de voksne
- Snakker med børnene om, at de skal hente en voksen eller hjælpe en kammerat hen til en voksen, hvis de ser, at kammeraten har slået sig og er ked af det.

Vi skelner mellem: Social kompetence som tilgang til fællesskabet (leg)

Social kompetence som tilgang til sig selv (sige til og fra)

Social kompetence som tilgang til verden (tage ansvar)

Social kompetence som tilgang til læring (projekter)

I Tandslet Naturbørnehave prioriteres det højt, at børnene føler sig trygge i relationen til både voksne og andre børn. Det er vigtigt, at barnet oplever omsorg, oplever at blive lyttet til, samt at den voksne sætter sig ved barnet, hjælper barnet med at finde lege steder og understøtter barnets leg.

Personalet er opmærksomme på børnenes muligheder for at etablere kammeratskaber. Både hjemme i børnehaven og i naturen på udedage. Når vi laver børnegrupper tager vi højde for fordeling af børn i forhold til alder, køn og børnenes indbyrdes relationer.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Tandslet Naturbørnehave er sproget i fokus.

Sprog og sproglige aktiviteter tænkes naturligt ind i hverdagen.

Tandslet Naturbørnehaves mål for kommunikation og sprog:

- At udfordre børn til sproglig kreativitet, at udtrykke sig og at kommunikere på forskellige måder.
- At skabe tid og rum til dialog, så børn i fællesskab kan tale, lytte, stille spørgsmål og give svar.

Vores hverdag i Tandslet Naturbørnehave indeholder:

- Højtlesning i små grupper
- Rim og remser
- Rundkreds med sange, sanglege, fortælling
- Kommunikation barn og voksen imellem
- Kropssprog
- Tegne
- Fælles samling hver fredag med sang, teater, fortælling, musik, rytmik.
- I december synges ekstra mange sange. Lucia-optog, hvor børnene lærer lucia-sangen udenad og synger for forældre og bedsteforældre
- Vi låner bøger på biblioteket.
- Vi deltager i teaterarrangementer i kommunen

Sprogstimulering for de ældste:

- Koncentreret sproglig opmærksomhed 1 gang ugentlig
- Fortælling i rundkreds
- Lege med lyde, rim og remser
- Beskedlege
- Kims leg
- Højtlesning af bog uden billeder
- Genkende og vide der er noget der hedder bogstaver
- Lære at skrive sit navn
- Skrive små beskeder med skrible- skrableskrift
- Vide eksistensen af tal, og hvad de bruges til, spørge til alder, husnummer, antal søskende, m.v.
- Vide eksistensen af symboler, f.eks. firkant, trekant, cirkel, skilte, trafiklys.
- Klappe stavelser

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

I Tandslet Naturbørnehave har krop og bevægelse høj prioritet. Det indgår i de forskellige aktiviteter i dagligdagen og i måden, vi omgås børnene på. Bl.a. ved at støtte dem i at være selvhjulpne og nysgerrige. Tandslet Naturbørnehave er indrettet ude og inde således, at krop og bevægelse i høj grad tilgodeses – både med hensyn til det fysiske og sanselige.

Tandslet Naturbørnehaves mål for krop, sanser og bevægelse:

- *At børnene oplever glæde ved, accept af og forståelse for deres egen krop og oplever glæden ved at bevæge sig og overskride grænser.*
- *At børnene får erfaring med forskellige former for acceptabel kropslig nærhed og blive bedre i stand til at sætte deres egne kropslige såvel som mentale grænser.*

Vores hverdag i Tandslet Naturbørnehave indeholder:

De fysiske rammer inde:

- *gulvplads til leg*
- *tumlestue m. ribber, puder, madrasser*
- *musikanlæg, hvor der spilles op til dans*
- *musikinstrumenter*
- *legetøj og materialer, der styrker både fin- og grovmotorikken*
- *møbler der bruges til leg*

De fysiske rammer på legepladsen:

- *tarzanbane m. balancebom, hængebro og rambukgynge*
- *stor vold til at rulle, trille, kravle, kælke på + en stor ruchebane*
- *et område specielt indrettet til de ældste børn med kolbøttestænger*
- *græsplæne og basket net til boldspil*
- *stor sandkasse og en grave-plads*
- *vandlegetøj*
- *grene, presenninger m.m. til hulebyggeri*
- *trillebøre, skovle m.m. i børnehøjde til havearbejde*
- *dæk+ kasser til at bygge med*
- *forskellige slags cykler og andre transportmidler*
- *bøge labyrint (af 700 bøgetræer)*
-

De fysiske rammer i naturen:

- *brede fysiske rammer med uanede muligheder.*
- *Sanse i naturen + bruger naturen i sansekasser*

Motorisk træning:

Tandslet Naturbørnehave har uddannet en motorikassistent, der laver motorikprogrammer sammen med det øvrige personale. Vi har en ugentlig motorikdag.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet

natur.”

mellem menneske, samfund og

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag □ Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Tandslet Naturbørnehaves mål for natur, udeliv og science:

- *At børn udvikler respekt og forståelse for og oplever glæden ved at være i naturen. - At børn får kendskab til og erfaringer med natur, udeliv og miljø.*

Vores hverdag i Tandslet Naturbørnehave indeholder:

- Udegrupper, + 3 årsplanen med projekter, der omhandler natur
- Lege udenfor, fælde træer, save brænde, grave huller, bygge huler, klatre i træer, lege med vand, puste sæbebobler, lave bål, bygge drager, kælke, fiske, plukke blomster, plante/så i haven, høste, sylte.
- fange haletudser til akvarium og sætte dem tilbage i naturen.
- Opleve solopgang.
- Observere, at det bliver mørkt, når en sky går for solen.

- Fange spindelvæv og se det på papir
- Samler plastik op fra grøftekanten og skoven, når vi er på tur.
- Må ikke brække grene af træerne i skoven.
- Liv og død i forhold til planter og dyr
- Affaldssortering
- Matematisk opmærksomhed

Ved at bygge, skabe og udforske materialer og teknikker får børnene kendskab til, hvad naturen indeholder og hvilke naturfænomener, vi skal forholde os til.

Udelivet giver børn mulighed for at bruge alle deres sanser, samt beskæftige sig med de fire elementer: JORD, LUFT, ILD, VAND.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og

forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag □ Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

□

Tandslet Naturbørnehave har i 3 års planen planlagt projekter af længere varighed. Projekter der omhandler: påske, teater, Lucia, fastelavnsfest, høst, biblioteksbesøg, m.m..

Tandslet Naturbørnehaves mål for kultur æstetik og fællesskab:

- *At give børnene kendskab til kulturelle udtryksformer og værdier.*
- *At give børnene mulighed for at bruge deres sanser og udtrykke sig kulturelt og kunstnerisk.*

Vores hverdag i Tandslet Naturbørnehave indeholder:

- lytte til musik, synge, spille på musikinstrumenter, danse, lege sanglege
- rollelege, vilde lege, spille teater i børnehaven og ude i naturen.
- se teater, spille teater,

- fejre højtider
- snakke om andre kulturer, om børn fra andre lande,
- fejre fødselsdag
- biblioteksbesøg
- madlavning i børnehaven og ude i naturen
- lave malerier, tegninger, hvor børnene inspireres af ting, de finder i naturen.
- lave mad fra andre lande
- besøge en venskabsbørnehave i Flensborg i Tyskland
- få besøg af en venskabsbørnehave i Flensborg i Tyskland

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.” **Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51**

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur i Tandslet Naturbørnehave, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Vi evaluerer vores 3 årsplan, ca. et halvt år før den skal fornyes. Plancher og andet materiale, der er brugt i forbindelse med vores projekter, hænges op forinden, og personale, børn, forældre og forældreråd kan gense og snakke om det, der har været godt og hvilke gode historier, vi kan huske. Vi samler op på det, der har virket og gør mere af det i den kommende 3 årsplan.

I entreen har vi en zone for projektfortælling. Her dokumenterer vi på forskellig vis, hvad der for øjeblikket arbejdes med i huset. Der kan udstilles bøger, tegninger, fotos, beskrivelser m.m. om emnet.

Hverdagen består også af små gode historier der fortælles for hinanden, således det indre værdigrundlag for vores arbejde forbedres og udvikles.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan i Tandslet Naturbørnehave, som skal foretages mindst hvert andet år?

Nedenstående er en måde at beskrive, hvordan vi arbejder i hverdagen med vores læreplan. "Vi bor i et grænseland" er et projekt fra vores 3 årsplan.

Tandslet Naturbørnehave krydser grænser.

I Tandslet Naturbørnehave arbejder vi med projektet: "Vi bor i et grænseland". Først på året tog børnene "over grænsen" med deres hjemmelavede pas. De spiste "sauerkraut" i børnehaven og hilste "aufwiedersehen", når de skulle hjem fra børnehaven.

Af daglig pædagogisk leder, Berit Jessen.

Børnene tror, at Tyskland er lig med Nutella og vingummibamser. Fakta er, at børnene bor i et grænseland, og der er en grænse mellem Danmark og Tyskland. Vi har pas med over grænsen, og vi taler forskellige sprog, har forskelligt flag, spiser forskelligt mad, har forskellige traditioner osv.

Børn på begge sider af grænsen har meget til fælles, de kender f.eks. de samme sange, og de leger de samme lege. Så selvom vi gør noget forskelligt og taler forskellige sprog, så er vi ikke så forskellige.

Har du et pas, mor?

I Tandslet Naturbørnehave fik forældrene en opgave. Hjemme skulle de finde deres eget og barnets pas frem. De fleste af børnene vidste ikke, de havde et pas. Sammen skulle de undersøge, om der var et stempel i passet. Hvad stod der ellers i passet?

Husk dit pas, når du skal over grænsen!

På nettet fandt vi fotos af grænsen i gamle dage, hvor toldereren stod klar ved grænseovergangen og ville se vores pas. Det er sjældent, at det forekommer i dag. I børnehaven lavede alle børn deres eget pas, og vi legede, at vi kørte over grænsen, og at vi viste vores pas til toldereren.

Her spiser vi frikadeller og spegepølse.

Hele børnehaven duftede af Sauerkraut og Schweinehaxe, og alle børn smagte de tyske retter. Og det smagte godt. Vi fandt ud af, at de også spiser frikadeller og spegepølse i Tyskland. Børnene lærte, hvad det i madpakken hedder på tysk. – Brot, Wurst, Apfel..... og de blev nysgerrige på, hvad også mælk hedder på tysk osv.

Hvilke forskelligheder møder vi i grænselandet?

Det danske flag er nemt at tegne, når børn tegner et hus med træer og blomster og flagstang i haven. I Tyskland har de et andet flag, og det har striber og er sort foroven. Nu er opslagstavlerne i Tandslet Naturbørnehave pyntet med både danske og tyske flag.

Nysgerrige på, hvad det hedder på tysk.

Ein zwei drei og pludselig kunne alle børn tælle til ti og sige på tysk, hvad de havde med i madpakken. Hvad hedder tallerken og hvad hedder bord og stol og Børnene vil vide mere.

Forældre fortæller, at børnene synger "Bruder Jacob" derhjemme, inden de skal sove, og de minder deres forældre om at sige Aufwiedersehen, når de går hjem fra børnehaven.

Børnene har.....

Det har været nogle lærerige måneder for både store og små i Tandslet Naturbørnehave. Vi planlagde i sin tid at arbejde med projektet "vi bor i et grænseland" i 5-6-uger, men børnene har efterspurgt mere tysk, og de fortsætter af sig selv med at spørge: hvad hedder det på tysk og peger? Og inden samling er det fortsat sjovt at sige: "ein zwei drei...." og alle er klar.

Vi vil gerne have flere nye venner.

I Tandslet Naturbørnehave er der tosprogede børn – børn der taler spansk, norsk, tysk, litauisk, russisk, og det er nu blevet spændende for børnene at opleve, at der er flere forskellige sprog i børnehaven.

Vi har besluttet at fortsætte med projektet "vi bor i et grænseland" efter sommerferien. Sidst i august tager vi på en heldags bustur med alle børn, og besøger en tysk børnehave syd for grænsen. Det bliver en tysk børnehave, der har dansk som sprogpædagogisk tilbud.

Vi vil undersøge, om der er bjerge syd for grænsen.

Tyskland ligger syd for grænsen og Danmark nord for grænsen. Er der bjerge i Tyskland? spørger børnene. Når projektet fortsætter efter sommerferien, så er det nye emner, der tages op. Vi vil kigge på landkort og læse om den tyske natur.

Ideen til projektet "Vi bor i et grænseland".

Vi ville hjælpe børnene med at forstå hinanden og at acceptere hinandens forskelligheder. Hvad kan vi gøre, for at børnene bliver klogere på forskelligheder? Vi har børn, der er tosprogede, og børn der er født i andre lande. Det er vores hverdag. Og så bor vi alle i et grænseland. Nord for grænsen taler vi dansk og syd for grænsen taler de tysk. *Vi vil krydse grænser og vise, at selv om vi gør noget forskelligt, så er vi ikke så forskellige.*

Læreplan og helhedsplan:

Grænselandsprojektet indeholder lege- og læringsprocesser for børn og voksne. Sprogligt har børnene lært nye ord – vi har haft særlig fokus på ord som: grænse, grænseland, tolder, pas, landkort m.m. og derudover flere tyske ord. Vi har sunget både "Mester Jacob" og "Bruder Jacob".

Undervejs har vi evalueret projektet og observeret, hvad børnene har været særligt optagede af, og det resulterer i, at vi fortsætter i august med fokus på det tyske sprog og på, at der er andre sprog i børnehaven. Vi vil arbejde med madannelse og lave flere tyske retter samt mad fra andre lande. Vi vil involvere børnehavens forældre fra andre lande til at komme og fortælle om deres modersmål og madkultur.

Det bliver spændende at krydse grænsen i en stor bus og besøge en børnehave i Tyskland.

Hvordan ser der ud i Tyskland, er der bjerge? Eller ligner det Danmark? Forældrene bliver endnu engang involveret i at skulle finde pas frem, se om barnets pas er gyldigt eller evt. i god tid få lavet et pas.

I Tandslet Naturbørnehave understøtter lege- og læringsmiljøerne de seks temaer i læreplanen. Vi skaber tillige zoner i rummet. Vi har f.eks. en zone, der tydeligt viser, hvad det er, vi arbejder med i øjeblikket – her kan man se det danske og tyske flag, hvordan et pas ser ud, hvor Tyskland ligger på landkortet. Her er der et udvalg af tyske bøger, og man kan læse, hvad mælk, brød, æble osv. hedder på tysk.

Vi er i børnehøjde.

Som daglig pædagogisk leder er jeg ansvarlig for, at læringsmiljøer i børnehaven understøtter børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. I den forbindelse arbejder vi med socialministeriets styrkede pædagogiske læreplan og Sønderborg kommunes helhedsplan for Børn og Uddannelse.

Jeg har kontaktet de tyske dagtilbud ADS i Flensborg om besøg i en tysk børnehave. Jeg har gjort brug af Sønderjylland-Schleswig Regionskontoret og infocenter i Padborg. Her har vi fået spændende dansk/tysk materialer.

Dannelsesbegrebet og børnedemokrati er overordnede mål for grænselandsprojektet. Vi er nede i børnehøjde. Det er indtil videre lykkedes rigtig godt, og børnene er blevet nysgerrige på forskelligheder. Forældreinvolvering og fornyet forældresamarbejde omkring børns læring er også en gevinst ved projektet. Ligesom kendskab til det omkringliggende samfund er i fokus

Fakta:

Tandslet Naturbørnehave ligger midt i byen Tandslet omgivet af en skøn natur. Vi har gåafstand til Holm Skov, hvor vi bruger to naturlegepladser og har en lille skovhytte. Vi har seks år i træk modtaget Friluftsrådets grønne flag, og i vores årsplan har vi flere naturprojekter. I børnehaven har vi plantet 700 bøgetræer, der udgør en labyrint og bøgetunnel. Vi arbejder ud fra den anerkendende og styrkebaserede tankegang og skaber trivsel, glæde, engagement, motivation og meningsfuld læring.

**På gensyn/aufwiedersehen i
Tandslet Naturbørnehave.**

er

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

t
i
l
,
h
v
o
r
d
a
n
l
a

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

n
a
r
b
e
j
d
e

m
e
d
f
o
r
a
n
d
r
n

g o g f g

Redskab til Film introducerer indholdet i og illustrerer a **forankringsproces** hovedpointer fra publikationen *Den f* indeholder fem tilgange *styrkede pædagogiske læreplan*.

e

t s s m t i æ
l r j k ø t
. p

æ
d a g o g
i
s
k
l
æ
r
i
n g

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver

inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

[Pædagogisk læreplan](#)

© 2019

[Danmarks Evalueringsinstitut og Børne- og Socialministeriet](#)

[Citat med kildeangivelse er tilladt](#)

[Design: BGRAPHIC](#)